

موضوع درس پژوهی: نحوه صحیح دست گرفتن قیچی اعضای گروه: فاطمه فلاحتی، مژگان السادات فلاحتی، زهرا لاله زاری

پایه: پیش دبستانی
پیش دبستانی حضرت جواد لائمه (ع)
مدیر: سمانه کوچک زاده
سال تحصیلی ۹۵-۹۴

اهمیت و چرایی موضوع:

استفاده از ابزار قیچی یکی از مهارت‌های اولیه و مهم برای کودکانی است که کار با ابزار را می‌آموزند. این مهارت زمانی به وجود می‌آید که کودک انگشتان یک دست خود را داخل سوراخ‌های دسته قیچی می‌کند و با باز و بسته کردن آن، برش‌های کوتاهی روی کاغذ بدون حرکت دادن کاغذ ایجاد می‌کند. این فعالیت، مثل بسیاری از فعالیت‌های حرکتی دیگر باعث تخلیه احساسات و تمرکز کودک می‌شود. دلیل انتخاب این موضوع، ضمن اهمیتی که کار با قیچی در این سن برای کودکان دارد، مشکلات نوآموزان در نحوه استفاده از قیچی به سبب ضعف عضلات انگشتان و میچ دست آنان است. استفاده نامناسب از قیچی علاوه بر ایجاد خستگی در دستان فراگیر، باعث دل‌زدگی و پایین آمدن اعتماد به نفس او می‌شود. به علاوه، ناتوانی در برش باعث کاهش علاقه کودک به مشارکت در فعالیت ساخت کاردستی می‌گردد.

هم‌اندیشی و ارائه راه کار:

- مشاهده دقیق نوآموزان در نحوه دست گرفتن قیچی.
- تقویت عضلات ریز انگشتان هم‌چنین هماهنگی چشم و دست با انجام فعالیت‌های متنوع.
- آموزش نحوه درست قراردادن قیچی در انگشتان دست.
- حرکت بدون لرزش بر روی خطوط مختلف با تقویت هماهنگی چشم و دست.

اولین مرحله اجرا:

تصمیم بر این شد، در اولین جلسه کلاس، ارزیابی اولیه دقیقی از نوآموزان هنگام استفاده از قیچی برای بهبود روند کار در طرح درس‌های آینده صورت گیرد. اهداف آموزشی این جلسه تقویت عضلات ریز انگشتان و تمرین حرکت قیچی بود. در جلسه اول، دانش‌آموزان در گروه‌های دوفرهه با به کارگیری انبرک پلاستیکی، گلوله‌های پنبه‌ای را از ظرفی به

ظرف دیگر می‌ریختند. سپس قیچی و برگه‌ای با خطوط صاف و زیگزاگ، برای برش در اختیار آنان قرار دادیم. مربی حین انجام کار در فرمی که از پیش تهیه کرده بود، برای هریک از دانش‌آموزان چهار وضعیت زیر را ثبت کرد:

۱- نحوه دست گرفتن قیچی ۲- جابه‌جایی انگشتان دست در سوراخ‌های قیچی ۳- لرزش دست ۴- میزان حرکت روی خطوط صاف و زیگزاگ.

محاسن:

- لذت‌بخش بودن بازی با ابزار انبرک.
- شباهت حرکت انگشتان دست در استفاده از ابزار انبرک و قیچی.
- پی‌بردن به مشکلات زیاد نوآموزان در استفاده از قیچی. برای مثال، گرفتن قیچی با هر دو دست، فروکردن دو انگشت در یک سوراخ قیچی که گاهی در طول سال به چشم نمی‌آمد.

معایب:

- کنترل نداشتن یک مربی بر جمعیت سی‌ودو نفره کلاس هنگام انجام کار عملی و درج وضعیت دقیق آن‌ها در فرم.
- فقدان زمان کافی.
- چپش کلاس و سختی حرکت بین نوآموزان حین انجام کار.

یکی از فراگیران در حال ریختن گلوله‌های پنبه‌ای از ظرفی به ظرف دیگر با استفاده از انبرک پلاستیکی

دومین مرحله اجرا:

در اجرای دوم جمعیت نوآموزان کلاس نصف شدند، به صورتی که گروهی از فراگیران همراه با مربی دیگر شروع به انجام فعالیت کردند. چپش کلاس هم به صورت دایره ای بود تا نظارت بر کار نوآموزان و حرکت در کنار میز آنان راحت تر انجام شود. از نوآموزان خواسته شد، تکه های کاغذ را با بازوبسته کردن انگشتان دست مچاله و دوباره آنها را صاف کنند. سپس در دفتر کار خود بچسبانند. به علاوه، این کار باید به نحوی انجام شود که کاغذ چروک شود اما پارگی نداشته باشد.

محاسن:

- آشنایی نوآموز با سطح چروک و صاف کاغذ.
- دقت در ایجاد بافت در کاغذ.
- تقویت عضلات ریز انگشتان دست.

معایب:

- پیشرفتی در هماهنگی بین چشم و دست نوآموزان و تقویت عضلات ریز انگشتان آنها مشاهده نشد.

فراگیران در حال جدا کردن حبوبات با به کارگیری انگشتان دو دست

چهارمین مرحله اجرا:

در این مرحله باتوجه به اهداف موردنظر یعنی تقویت عضلات ریز و ایجاد هماهنگی چشم و دست، فعالیتی درنظر گرفته شد. تعدادی گیره بین نوآموزان توزیع و از آنان خواسته شد با سه انگشت شست، سبابه و میانی، گیره ها را بازوبسته کنند. سپس بشقاب های یکبار مصرف برای زدن گیره ها به لبه بشقاب در اختیار آنها قرار گرفت. این کار چندین بار برای ایجاد سرعت عمل و رفع نقاط ضعف دانش آموزان انجام شد.

محاسن:

- افزایش سرعت عمل مهارت های دست ورزی دانش آموزان.

معایب:

- کافی نبودن یک تمرین برای گروهی از دانش آموزان.

فراگیران در حال مچاله کردن کاغذ با بازوبسته کردن انگشتان دست

سومین مرحله اجرا:

در سومین جلسه باتوجه به اهداف کار که تقویت عضلات ریز و هماهنگی چشم و دست بود، در مرحله اول از نوآموزان خواستیم کاغذها را با به کارگیری انگشتان دو دست به طور همزمان رشته رشته، سپس همان قطعات را ریز ریز کنند.

در مرحله دوم، حبوبات درهم ریخته را با دو انگشت خود جدا کردند و داخل ظرف های جداگانه ای ریختند.

در مرحله سوم، کارت دوخت و فعالیت نخ کردن مهره را انجام دادند و در پایان کلاس فرفره بازی کردند.

فراگیری در حال زدن گیره ها به بشقاب یکبار مصرف

پنجمین مرحله اجرا:

مقداری خمیر در اختیار نوآموزان قرار دادیم و از آنان خواستیم فعالیت‌های زیر را انجام دهند تا علاوه بر هماهنگی چشم و دست، عضلات ریز انگشتان آن‌ها تقویت شود.

۱- تکه‌تکه کردن خمیر و گلوله کردن آن با انگشتان یک دست.

۲- شکل دادن خمیر به صورت فیتله‌ای (قرار دادن خمیر در کف دو دست و مالیدن دست‌ها بهم و ایجاد رشته‌هایی با ضخامت یکسان)

۳- قیچی کردن خمیر برای آموزش نحوه صحیح قرار گرفتن قیچی در دست.

۴- گلوله کردن خمیر با کف هر دو دست و ایجاد گردی‌های کوچک و هم‌اندازه.

محاسن:

- افزایش هماهنگی چشم، دست و افزایش کارایی عضلات ریز انگشتان دانش‌آموزان.

معایب:

- کنترل و نظارت یک معلم در کلاس به علت اینکه قیچی را به دست دانش‌آموزان داده بودیم، کافی نبود.

فراگیری در حال قیچی کردن خمیرهای رشته‌ای

نتیجه‌گیری:

مقایسه ارزیابی نوآموزان در مراحل اولیه و ثانویه نشان داد، آن‌ها در صحیح دست گرفتن قیچی، چیدن خطوط صاف و زیگزاگ بدون لرزش دست همراه با نظم و ظرافت بیشتر، پیشرفت داشتند. انجام این فعالیت‌ها باعث افزایش اعتمادبه‌نفس نوآموزان در به‌کارگیری ابزارهایی مانند قیچی، شابلون و مداد است.

ششمین مرحله اجرا:

در این جلسه برای بار دوم، طرح خطوط صاف و زیگزاگ در اختیار نوآموزان قرار گرفت. از آن‌ها خواسته شد، با آرامش و توجه به توضیحات مربی در مورد نحوه استفاده از قیچی، خطوط را برش بزنند. وضعیت چهارگانه که در فرم ابتدایی و در اولین جلسه ثبت شده بود، برای دومین بار مجدداً مشاهده و ثبت شد.